

ская, иная кастрация или стерилизация и др. 2.3. Восстановление положения: 2.3.1. Возмещение физического, материального и морального вреда. 2.3.2. Иное восстановление прав, свобод, интересов или обязанностей физических, юридических лиц, государства. 2.4. Сопутствующая: 2.4.1. Отдельные виды позитивной антикриминальной ответственности, которые не были проведены до совершения макроправонарушения. 2.4.2. Поддержка антикриминального позитива (поощрение способствования устранению причин, условий, иному преодолению макроправонарушений).

Ступенчатое сущностное видовое деление правонарушений: 1. Макроправонарушения, т.е. общественно опасные деяния, причинившее или могущее причинить существенный и более физический, имущественный или моральный вред правам, свободам, интересам или обязанностям физических либо юридических лиц или государства в целом, когда такого рода деяния: 1.1. В зависимости от состава правонарушения могут выступать как: 1.1.1. Преступления (деяния, имеющие все признаки и элементы состава), которые по степени тяжести подразделяются на: 1.1.1.1. Минимальные преступления (т.е. минимальной степени тяжести, за которые предусмотрено наказание более мягкое, нежели ограничение свободы). 1.1.1.2. Незначительные преступления (т.е. незначительной степени тяжести, за которые предусмотрено наказание от ограничения свободы до лишения свободы не более, чем на два года). 1.1.1.3. Средние преступления (т.е. средней степени тяжести, за которые предусмотрено наказание от двух до пяти лет лишения свободы). 1.1.1.4. Тяжкие преступления (за которые предусмотрено наказание от шести до десяти лет лишения свободы). 1.1.1.5. Особо тяжкие преступления (за которые предусмотрено наказание от одиннадцати и выше лет лишения свободы). 1.1.2. Парапреступления (такого рода деяния, имеющие все признаки и элементы состава, за исключением надлежащего субъекта, т.е. когда деяние совершено невменяемым или ограниченно вменяемым лицом, малолетним до 11-летнего возраста и малолетним от этого возраста и до возраста антикриминальной ответственности). 1.1.3. Квазипреступления (когда имеются все признаки и элементы состава деяния, которое согласно принципов природного права фактически является общественно опасными, но Антикриминальный кодекс Украины не предусматривает состава такого деяния). 1.1.4. Паранесчастные случаи (такого рода деяния надлежащего или ненадлежащего субъекта, за отсутствием его вины и, не исключается иных признаков, элементов состава, когда отсутствие вины оценивается по такому минимальному уровню: лицо не могло и/либо не должно было предусмотреть наступление общественно опасных последствий), которые, в зависимости от причины отсутствия вины, делятся на: 1.1.4.1. Паранесчастные случаи-противоречия (наличием противоречий в регулировании соответствующих правоотношений). 1.1.4.2. Паранесчастные случаи-субъективности (наличием необоснованных по объему и/либо по сути обязанностей, которые лицо физически не могло выполнить или в силу наличия объективного

права не должно было выполнять). 1.1.4.3. Паранесчастные случаи-правомерности (когда деяние, совершено при наличии обстоятельств, исключающих его общественную опасность: необходимая оборона, крайняя необходимость и др.). 1.1.4.4. Паранесчастные случаи-природности (определенное деяние опосредствовано деянием сил природы, в т.ч. животных, и лицо объективно не должно либо физически не могло полностью или частично предупредить наступление этих деяний либо предотвратить полностью причинение вреда или уменьшить его размер). 1.1.4. Несчастные случаи (неопосредствованные деяниями лица деяния сил природы, в т.ч. деяния животных). 2. Миниправонарушения, т.е. общественно вредное деяние, причинившее или могущее причинить менее, нежели существенный, но более чем значительный вред, которые в зависимости от: 2.1. Состав правонарушения делятся на: 2.1.1. Проступки (имеет все признаки, элементы правонарушения). 2.1.2. Парапроступки (имеет все признаки, элементы правонарушения, за исключением надлежащего субъекта). 2.1.3. Квазипроступки (аналогичны квазипреступлениям). 2.1.4. Параказусы (при наличии надлежащего или ненадлежащего субъекта, но при отсутствии вины и, возможно, иных признаков, элементов состава), которые в зависимости от причины отсутствия вины имеют деление, аналогичное паранесчастным случаям. 2.1.5. Казусы (деяния сил природы, в т.ч. животных, неопосредствованные деяниями лица). 2.2. Характера урегулированных общественных отношений (правоотношений) подразделяются на административные, дисциплинарные, де-факто имущественно-договорные правонарушения и де-юре имущественно-договорные правонарушения (проступки, парапроступки, квазипроступки, параказусы, казусы).

Клок О.В.

Національний університет "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого", м. Харків

КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК ЗАГРОЗА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИ ТА ДЕРЖАВИ

Глобальність та активна збільшеність корупції в нашій державі сприяла розвитку негативним явищам починаючи від підриву авторитета державного службовця і закінчуючи підривом державної економіки. Про те, в той же час в науці майже не висвітлюються особливості проявів корупції в інформаційній сфері, а особливо в ракурсі її впливу на інформаційну безпеку як особи так і держави в цілому.

Незважаючи на наявність на законодавчому рівні механізму захисту від посягання на інформаційну безпеку особи та держави, у вигляді встановлених прав, обов'язків, санкцій, на нашу думку, він виявляється не зовсім дієвим. Так право особи на приватність і секретність інформації в нашій державі гарантовано Конституцією України. Зокрема у частині другій

статті 32 Основного Закону зазначається про недопущення збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини [4]. Провідним міжнародним документом, що регулює захист персональної інформації є Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, яка набрала чинність в Україні 1 січня 2011 р. Відповідно до Конвенції персональними даними є будь-яка інформація про фізичну особу, що ідентифікована або може бути ідентифікована [5].

Щодо безпосередньо визначеності як самого поняття так компонентів “інформаційної безпеки” сьогодні в науці цьому питанню приділено багато уваги. Власне на нашу думку, інформаційна безпека передбачає можливість безперешкодної реалізації суспільством і окремими його членами своїх конституційних прав, пов'язаних з можливістю вільного одержання, створення й розповсюдження інформації. Поняття інформаційної безпеки держави слід також розглядати у контексті забезпечення безпечних умов існування інформаційних технологій, які включають питання захисту інформації, як такої інформаційної інфраструктури держави, інформаційного ринку та створення безпечних умов існування і розвитку інформаційних процесів. Необхідний рівень інформаційної безпеки забезпечується сукупністю політичних, економічних, організаційних заходів, спрямованих на попередження, виявлення й нейтралізацію тих обставин, факторів і дій, які можуть вчинити збиток чи зашкодити реалізації інформаційних прав, потреб та інтересів країни і її громадян. Інформаційна безпека України, як зазначає І. Громико, Т. Саханчук – це захищеність державних інтересів, за якої забезпечується запобігання, виявлення і нейтралізація внутрішніх та зовнішніх інформаційних загроз, збереження інформаційного суверенітету держави і безпечний розвиток міжнародного інформаційного співробітництва [3]. Таким чином, інформаційна безпека є невід'ємною складовою кожної зі сфер національної безпеки. Водночас інформаційна безпека є важливою самостійною сферою забезпечення національної безпеки. Саме тому розвиток України як суверенної, демократичної, правової та економічно стабільної держави можливий тільки за умови забезпечення належного рівня її інформаційної безпеки. Забезпечення інформаційної безпеки України має здійснюватися за такими принципами:

- свобода збирання, зберігання, використання та поширення інформації;
- достовірність, повнота та неупередженість інформації;
- обмеження доступу до інформації виключно на підставі закону;
- гармонізація особистих, суспільних і державних інтересів;
- запобігання правопорушенням в інформаційній сфері;
- економічна доцільність;
- гармонізація українського законодавства в інформаційній сфері з міжнародним; [2]

Основною забезпечення інформаційної безпеки є вирішення трьох взаємозалежних проблем: проблема захисту інформації, що перебуває в системі, від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз; проблема захисту інформації від інформаційних загроз; проблема захисту зовнішнього середовища від загроз із боку інформації, що перебуває у системі. [1]

В той же час при незаконному використанні, розголошенні відомостей про особу, ненаданні інформації (в повному обсязі або лише в її окремій частині), спотворенні інформації особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або особами, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (наприклад, особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи в установлених законом випадках), [6] в межах наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей, з корисливої мети, здійснюється руйнування стану інформаційної безпеки як особи так і держави. Ми вважаємо, що головною причиною даного явища є інформаційна нерівність. Так відсутність рівноцінного доступу до інформації всіх суб'єктів інформаційних відносин дозволяє певним особам та групам осіб, що в силу свого службового положення або інших обставин володіють розширеними можливостями доступу до інформації, використовувати його у власних інтересах. А отже існує можливість корупції у всіх її різновидах: від поширення персональних даних про особу до реалізації складних корупційних схем на державному рівні.

На основі вищезазначеного ми бажали б підкреслити наступне: вчинення будь-якого корупційного правопорушення відповідними суб'єктами є посяганням на інформаційну безпеку як особи, так і держави. Якщо споглядати в вузькому змісті, то перший випадок має місце за умови, коли відповідними суб'єктами здійснюється ненадання або надання інформації неналежної якості, форми, змісту, або здійснюється незаконне її поширення. При цьому ця інформація не повинна володіти ознакою загальнодержавності, бути державною таємницею. Розголошення якої, зіпсування, приховування може негативно вплинути на всі сфери держави. За наявності такої ознаки таке корупційне правопорушення посягає на інформаційну сферу держави. Однак, якщо розглядати дану проблематику в широкому сенсі, то на нашу власну думку, корупційні прояви в інформаційній сфері в кожному окремому випадку завжди зачіпають інтереси держави, а отже будь-який прояв корупції в інформаційній сфері можна розглядати як посягання на інформаційну безпеку державу.

Отже, підкреслюємо ще раз той факт, що в Україні питання подолання корупції є однією з нагальних проблем, яка потребує невідкладного розв'язання, у зв'язку з негативним впливом корупції на демократичні ін-

ституту, спричинення шкоди сталому розвитку й принципу верховенства права, інформаційній безпеці та становленню громадянського суспільства.

Список використаної літератури

1. Шукін Л.В. Щодо обґрунтування поняття “інформаційна безпека” // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави – 2009. – №1(1). – С. 32
2. Указ Президента України Про Доктрину інформаційної безпеки України від 08.07.2009р. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514/2009>
3. Громико І., Саханчук Т. Державна домінантність визначення інформаційної безпеки України в умовах протидії загрозам // Право України. – 2008. – №8. – С.134
4. Конституція України від 28.06.1996. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Закон України “Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних” від 06.07.2010 № 2438-VI [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2438-17>.
6. Закон України “Про засади запобігання і протидії корупції” від 12.08.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>.

Колпаков В.К.

доктор юридичних наук, професор
Національний авіаційний університет, м. Київ

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ ФОРМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

У загальнонауковому розумінні “форма” – це зовнішній вираз змісту. Різні довідкові джерела подають її визначення як: а) упорядкованість внутрішніх зв’язків, б) предметний прояв матеріального середовища [1]; в) упорядкованість змісту, г) зовнішня конфігурація внутрішньої структури.

Яскраві сентенції щодо категорій “форма”, “зміст”, “матерія” ми знаходимо у роботі Аристотеля “Фізика” [2]. Вони інтегруються у висновок, що матерія не пізнавана поки не має форми. Форма робить матерію предметом дійсності, перетворює в конкретну річ, забезпечує їй існування і розвиток.

Відповідно до цього, під формами публічного адміністрування розуміють зовнішнє вираження (зовнішнє оформлення) діяльності суб’єкта публічної адміністрації щодо реалізації своїх функцій в межах встановленої компетенції.

Їх регламентація здійснюється нормами різної юридичної сили. Так, Закон від 11.09.2003 р. “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” визнає форми регулювання адміністративних відносин, важливим критерієм щодо встановлення адекватності рішень, які приймаються відповідними суб’єктами, господарським потребам.

Регламент Кабінету Міністрів України відносить до форм адміністрування проведення нарад, консультацій тощо.

У той же час, нормативний матеріал не дає відповідей на такі питання як системність форм адміністрування, їх зв’язок з категорією “метод адміністрування”, розподіл форм на види, критерії такого розподілу і таке інше. Ця проблематика утворює сферу наукових досліджень і є невід’ємною складовою частиною доктрини адміністративного права.

Відповідно до неї, домінуючим зовнішнім виразом діяльності суб’єктів публічної адміністрації щодо реалізації своїх функцій в межах встановленої компетенції є їх акти.

До розуміння сутності категорії “акт” пропонуються декілька підходів, але найбільше розповсюдження отримали дві точки зору. За першою – це владні, обумовлені правом, рішення, дії, вчинки. За другою – це різновид документів, які виходять з відповідних органів.

Наукові дискусії з цього приводу завершилися висновком про те, що у філософсько-теоретичному вимірі термін “акт” має два значення: а) значення юридичного факту – рішення, дії, вчинку суб’єкта публічного адміністрування; б) значення офіційного документа, чи іншого “місця перебування” юридичних норм, пристосованого для вираження і закріплення результатів “опрацювання” юридичних фактів. Крім документів таким “місцем перебування” норм можна вважати електронні носії, “хмарові” технології, конклюдентні дії, вербальні заяви.

Обидва поняття “акту” знаходяться у нерозривному зв’язку і у практичній діяльності не розмежовуються. Так, прийняття норм права (юридичний факт) супроводжується виданням постанов, рішень, правил, які узагальнюються у понятті “нормативний акт”. Юридичний факт прийняття особою присяги державного службовця закріплюється такими актами перебування юридичних норм: а) виголошенням присяги у присутності державних службовців самостійного структурного підрозділу; б) підписанням тексту присяги із зазначенням дати її складення; в) приєднанням підписаного тексту до особової справи державного службовця; г) вчиненням запису у трудовій книжці державного службовця.

За необхідністю відмежувати у публічному адмініструванні акти-дії (юридичні факти) від актів у яких виражаються і закріплюються результати “опрацювання” дій (юридичних фактів) вбачається доречним застосування термінів: а) акт-дія; б) акт перебування юридичних норм.

У той же час, процес накопичення знань про акти публічного адміністрування, як головну форму зовнішнього вираження змісту функціонування відповідних структурних утворень, свідчить що акти-дії і акти перебування юридичних норм знаходяться в інтегративних зв’язках і їх окреме застосування у практичній діяльності не є можливим.

З цього приводу доречно привернути увагу до позиції Деніса Галлігана який свого часу зазначив, що конкретні адміністративні дії (за нашою